

Munkatársak: Bene Zsuzsanna és Bizinger Krisztián régésztechnikusok.

Sz. WILHELM GÁBOR

382. Szeged-Fertő határa

(Csongrád megye) A, Á

A Városföld–Algyő közötti MOL gázvezeték nyomvonalán több régészeti lelőhelyen dolgoztunk 2008-ban.

CSMD 17. lh.: A Szegedtől Sándorfalva felé tartó műút K-i oldalán található, a műúttól 230–250 m-re K-re. A korábbi terepbejárások során szórványosan Árpád-kori kerámia került elő a terület felett haladó nagyfeszültségű vezeték vonalában. A feltárást 2008. március 14–20. között végeztük. A lelőhely 90 m hosszú és 5 m széles szakaszáról termeltük le a humuszt. A 450 m²-nyi terület egyetlen értékelhető, régészeti korú objektuma a nagyfeszültségű vezeték vonala alatt előkerült sekély Árpád-kori gödör volt. Ebből egy cserépüst töredékeit bontottuk ki.

Jó járt-tanya (CSMD 20. lh.): 2008. június 19-én a földmunkák nyomvonalán régészeti felügyelet során, a 76+204 és a 75+823 tengelypontok között eddig nem ismert régészeti lelőhely objektumfoltjai mutatkoztak. A terepi munkát 5 m széles és 468 m hosszú szelvényben június 25. és július 3. között végeztük. A mintegy 2342 m² terjedelmű lehumusztolt felületen 36 önálló objektumot találtunk. A régészetileg fedett terület 1707 m² volt.

Az előkerült leletanyag alapján a feltárt objektumok egyértelműen egy késő avar kori település maradványai. Mivel más korszak emlékei nem jelentkeztek a szelvényben, így a leletanyag nélküli objektumok is minden bizonnyal az avar telep részéhez tartoztak.

Az ásatás legimpozánsabb objektumai a két kültéri kemence volt. Az egyiknek csak a kerámia nélküli platnija maradt meg, boltozata az egykori felszín fölé magasodott. A kemence egy munkagödörrel kapcsolódott egy árokhoz, amely a telep szélét jelezheti. Egy másik kemence mélyen az altalajba vájva került elő. Munkagödörének bontása során egy átégett agyagos sáv jelezte az előkerült kemence ovális száját. A pozitívban kibontott, épen maradt 140×160 cm-es, 60 cm magas kemencét a hosszú használat során erősen átégették, platniját azonban kerámiával nem rakták ki.

Az ásatás területén 4 földbe mélyített, DK-ÉNy-i tájolású ház is előkerült, melyek egykor egymás mellett helyezkedtek el, és sorokat alkothattak. A házak közül egyet teljesen feltártunk. A földbe mélyített 340×250 cm-es ház hossz tengelyében cölöphelyek jelezték a tartóoszlopok helyét. A rövidebbik oldal közepén található cölöpök faragottak voltak, és erősen lemélyedtek az altalajba. A ház D-i sarkába mélyített 40 cm mély, átégett falú „főző”gödörből sütőharang töredékei kerültek elő.

A területen feltárt 21 gödör közül csak egy-egy mélyült le a talajvíz szintjénél mélyebbre. A zömében kerekded szájú gödrök többsége a sárga föld kitermelését szolgálhatta.

Az ásatás során 23 árok részlet került elő. A többség sekély, egyedül a telep szélét sejtető párhuzamos árkok bizonyultak szélesnek és mélyebbnek.

Az objektumokból előkerült leletanyag a 8–9. századi késő avar kori leletanyag körében jól ismert típusokat képviseli. A kerámia döntő többsége kézzel formált fazekak töredékei. Főzőedények kihajló peremmel, kerámiázalékos soványítással általánosak az ásatás területén. A korongolt kerámia a leletanyagnak csak igen kis százalékát adja. Ennek ellenére ezek gyakran díszítettek besimított vonalkötegekkel. Több objektumból kerültek elő vaskos falú sütőharang töredékei.

Az objektumok laza elhelyezkedése, valamint az a tény, hogy csak egy esetben figyelhettünk meg szuperpozíciót, arra utal, hogy egyrétegű a település, melynek hozzávetőleges kiterjedését csak egy újabb terepbejárás tisztázhatja majd.

A leletanyag a Móra Ferenc Múzeum Régészeti Gyűjteményébe került.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert.

PÓPITY DÁNIEL

383. Szeged-Fertő határa

(Csongrád megye) Sza, Á

CSMD 28. lh.: A Városföld–Algyő között épülő gázszállító vezeték nyomvonalán a Szeged–Sándorfalva közötti úttól és a CSMD 17. lelőhelytől Ny-ra, egy erdőirtást követő humusztolás során került elő tíz objektum, melyeket egyik, korábban feltárt lelőhelyhez sem lehetett csatolni. A területen augusztus 11-én végeztünk leletmentő feltárást. A 782 m² nagyságú, K–Ny-i tengelyű szelvényben 10 településre utaló régészeti jelenség került elő. Mind az 5 gödör, mind pedig az 5 árok az előkerült leletanyag alapján az Árpád-korhoz kapcsolható.

CSMD 29. lh.: A Városföld–Algyő között épülő gázszállító vezeték nyomvonalán, a Szeged–Sándorfalva úttól és a CSMD 17. lelőhelytől K-re egy erdőirtás után került elő egy objektum, melyet egyik, korábban feltárt lelőhelyhez sem lehetett csatolni. A területen augusztus 12-én végeztünk leletmentő feltárást. A K–Ny-i tengelyű szelvény nagysága 157 m² volt. A nagyméretű szarmata körárok fele a gázvezeték nyomvonalán kívül esett.

PALUCH TIBOR

384. Szeged-Kiskundorozsma, 26/64 lelőhely

(Csongrád megye) Sza, Á

A Szatymaz–Algyő közötti MOL stratégiai gáztároló CSMD 19. jelű lelőhelyén 2008. április 23. és május 13. között megelőző feltárást végeztünk (1972 m²). Az 5 m széles és 370 m hosszú nyomvonal területén és annak környékén a korábbi terepbejárások szarmata és kora újkori telepre utaló leleteket eredményeztek.

A kitűzött területen a nyomvonal ÉK-i és DNy-i részén 40–50 cm, a nyomvonal középső részén 80–90